O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
JAMOAT XAVFSIZLIGI UNIVERSITETI

CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG‘ICH TAYYORGARLIK

10-sinf darsligi

TOSHKENT- 2024

KBK – 68.49
Ch - 16

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti O‘quv-uslubiy kengashi tomonidan ma’qullangan (2024-yil 28 fevraldagi 6- sonli bayonnoma).

Boybutayev J.J., Murodov B.M., Usmanova X.U., Ashurov R.N. Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik 10-sinf uchun darslik / Toshkent : O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti, 2024. - 243 b.

Mazkur darslik maktabdagi 10-sinf o‘quvchilarini “Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik” fani bo‘yicha nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalarini xosil qilish uchun mo‘ljallngan bo‘lib, harbiy bilim sir-asrorlarini egallash hamda Vatan oldidagi burchini bajarish uchun haqiqiy harbiy xizmatga tayyorlash bo‘yicha ma’lumotlarni qamrab oladi.

Darslik O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim tizimidagi yetakchi mutaxassislar va harbiy sohada faoliyat olib borayotgan professor-o‘qituvchilar tomonidan tayyorlangan bo‘lib, Jamoat xavfsizligi universiteti Kengashi tomonidan maqullangan va chop etishga tavsiya etilgan.

Taqrizchilar:

Yuldashev T.	O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlar Akademiyasi Umumqo‘shin fakulteti “Umumiy taktika” kafedrasi boshlig‘i, dotsent, polkovnik
To‘rayev G‘.	O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi Chirchiq oliy tank qo‘mondonlik muhandislik bilim yurti “Taktika” kafedrasi boshlig‘i, polkovnik
Xaydarov K.	Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti nomidagi “Harbiy tayyorgarlik markazi” boshlig‘i, polkovnik

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti, 2024

MUNDARIJA

I BOB. HARBIY XIZMAT ASOSLARI 3
1.1. Vatan himoyasining ma’naviy asoslari 5
1.2. Harbiy xizmat asoslari 12
1.3. O‘zbekiston Respublikasining Qurolli Kuchlari, uning tashkil topishi, tuzilishi va asosiy vazifasi 21
II BOB. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI QUROLLI KUCHLARINING UMUMHARBIY NIZOMLARI 31
2.1. Ichki xizmat nizomining umumiy qoidalari 33
2.2. Harbiy xizmatchilar va ular o‘rtasidagi munosabatlar 41
III-BOB. SAF TAYYORGARLIGI 49
3.1. O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari Saf nizomining umumiy qoidalari 51
3.2. Qurolsiz harakat va saf amallari 59
IV-BOB. HARBIY TAYYORGARLIK 68
4.1.. O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari qo‘shin turlari va mo‘ljallanishi 69
4.2.. Umumqo‘shin jangi asoslari 76
4.3.. Askarning jangdagi harakatlari 81
4.4.. Askarning kuzatuv postidagi harakatlari 88
4.5. Joyida kartasiz oriyentirlanish 95
4.6.. Okoplar va handaqlarni jihozlash, ularni niqoblash 103
4.7. Ommaviy qirg‘in qurollari, ularning turlari 107
4.8. Kimyoviy qurol 122
4.9. Biologik qurol 128
4.10. Yondiruvchi qurol 134
4.11. Ommaviy qirg‘in qurollarining yangi turlari to‘g‘risida umumiy ma’lumotlar 140
V-BOB. OTISH TAYYORGARLIGI 145
5.1. O‘qotar qurollarning vazifasi, umumiy tuzilishi, ishlash tamoyili va jangovar xususiyatlari 147

5.2. Avtomat va qo‘l pulemyotlarini noto‘liq qismlarga ajratish va yig‘ish tartibi 154
5.3. O‘q otishda avtomat va qo‘l pulemyotlari uchun qo‘llaniladigan o‘q-dorilar 163
VI-BOB. HAYOT XAVFSIZLIGI ASOSLARI 167
6.1. O‘zbekiston Respublikasida Fuqaro muhofazasi va respublikamiz hududida sodir bo‘lishi mumkin bo‘lgan favqulodda vaziyatlar tasnifi 169
6.2. Aholini favqulodda vaziyatlardan ogohlantirish va ko‘chirish (evakuatsiya) tadbirlarini tashkil etish 178
6.3. Aholi va moddiy boyliklarni evakuatsiya qilish 183
VII-BOB. HARBIY TIBBIY TAYYORGARLIK 187
7.1. Harbiy gigiyena asoslari 189
7.2. Birinchi yordam ko‘rsatish tamoyillari 194
7.3. Hayotga xavf soladigan holatlar 214
7.4. Tibbiy yordam turlari 221
7.5. Jarohat va sinishlarda birinchi yordam ko‘rsatish tartibi 224

BOYBUTAYEV JAHONGIR JUMANAZAR O‘G‘LI,
harbiy fanlar bo‘yicha falsafa doktori, dotsent, polkovnik,

MURODOV BAXROM MUROD O‘G‘LI,
dotsent, polkovnik,

USMANOVA XILOLA UMATALIYEVNA,
kimyo fanlari bo‘yicha fan doktori, professor, polkovnik,

ASHUROV RAVSHAN NOSIROVICH,
dotsent, polkovnik

CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG‘ICH TAYYORGARLIK

10-sinf darsligi

Texnik muharrir: Murakayeva Z.I.
Korrektor: Qurbonov B.
Badiiy moharrir: Kamolov A.A.

Bosishga ruxsat etildi __.__.2024. Buyurtma № __. Formati 60x84/16.
Times New Roman garniturasi bilan raqamli usulda bajarilgan.
Hajmi 15,25 sh.b.t. Adadi ___nusxa.

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti